

topovskim uspjesima, te zaposedne neprijateljske položaje.

Kaukaska fronta.

Iz smjera Erzanina navali Turci sa pomnoženim silama, ali bez uspjeha. Kod Revandusa vrši se bitka. Naše, su čete zadale Kurdima teške gubitke. Jedna je naša kolona našla dva zakopana gorska topa.

Italija.

Rim, 5. Službeni izvještaj od 4. lipnja: Duž fronta Posnia-Astico kušala je neprijateljska pješadija na večer od 2. o. m., da prođe u smjeru Ongaro, južnoistočno Arsiera. Bijaše ali protunavalno subitna. U noći bijaše znatne pješadijske sile natjerane na navalu protiv naših položaja među Colle di Como i Colle Cosina, ali su bile uz strašne gubitke subitne. Na visoravnjima Sete Comuni vrši se uz mijenjanje se uspije bitka oko Monte Cengio.

Službeni izvještaj od 5. — Iza jake topovske pripreme ponovno je neprijatelj iz svih sila navalao u smjeru prema Monte Alba i Colle di Posina. Nakon zastoja, bog posmicala je naša vatra neprijateljsku pješadiju, koja se je u neredu povukla. U odsjedu Cengio bijaše naše čete u noći na 4. t. m. prisiljene, da uslijed neprijateljske navale, poduzete sa premoćnim četama, ostave taj položaj, te da se povuku u veće sagrađene stražnje linije u Val Canaglia. Održali smo u našem posjedu zapadne obronke Monte Cengio kod Schiri. Izjalovile se dvije neprijateljske navale poduzete u noći na 4. t. m. protiv istih položaja.

Pretpatnici na znanja.

Sutradnjim danom obustavit ćemo list svim onima, koji nijesu podmirili preplate za mjesec svibanj.

UPRAVA.

Pokrajinske vijesti.

U Š. 23. zaključuje reda za Istru, gdje je govora o pribavi sredstava, što ih uprava tretira u višenjenu svoje zadaće obzirom na zemaljske svrhe, utvrđeno je načelo, „da se uzmu u obzir gospodarske i prosvjetne potrebe tih talijanskih i slavonskih pučanstva zemlje u mjeri, koja odgovara zbilja postojećim prilikama, pobrinuv se također osobito za osnivanje još manjkajućih zavoda i ustanova“. Krasnoga li polja za djelovanje zemaljske uprave komisije, koja je baš zato bila imenovana, da prestane zaštitu nemar odnosa samovolja i nepraveda u autonomnoj upravi Istri!

Naš je narod skoro isključivo zemljoradnik, pa ipak mu ta uprava nije osnovala niti jedne poljodjeljske škole. Sad je doba, da se tomu doskobi: ustanovi bi se morale barem dvije gospodarske škole i to jedna sa smjerom vinogradarskim i vinarstvom, druga u glavnome za stočarstvo i včarstvo, prva n. pr. u Kanfanaru, a druga na Kozini, kao sredstvom najglednijim točkama južno-zapadne odnosno sjeveroistočne Istra.

Dok ne bude tih škola, neka se raspisuju izdane potpore ili štipendije za mladiće, koji će položiti slične škole u Kranjskoj, Dalmaciji i Hrvatskoj.

Za talijansko pučanstvo imala je prijašnja uprava u životu razne zavode: onaj baš lukstorijski gospodarski zavod u Poreču (Instituto agrario), realnu gimnaziju u Pazinu, ženski lice u Puli, a da i ne spominjemo lijepi broj građanskih škola. Nastupivša upravna komisija nema nego da izjednači položaj Hrvata po istom mjerilu. Našem je narodu od prijekle godine jedna ženska učiteljska škola, a osnovka je iste već dana u privatnoj takvoj školi, štošna opstoji u Pazinu uz veliku poštovitnost tamošnjih profesora i drugih čimbenika. Drugi zavod za žensku izobrazbu — lice ili makar samo građanska škola — morali bi Hrvati dobiti u Voloskom-Opatiji.

Što se tiče gimnazija, to moramo reći, da su talijanske državne u Kopru i u Puli, te hrvatske, državna u Pazinu i općinska u Voloskom, posve dostatne za potrebu pučanstva. Time je istodobno rečeno, da je talijanska pokrajinska realna gimnazija u Pazinu suvišna te da bi se morala ukiniti sa prištednjom od blizu sto tisuća kuna godišnje.

BUDE BUDISAVLJEVIĆ.

Zadnji lički harambaša.

(Nastavak).

Što sam puta pomislio, kako bi natrag, a da barem glavi ništa ne bude. I to u naš namjeri čuvalo sam se osobito zadnjih godina zla, koliko god se je moglo, uz često mriku i nemile prilike. Uz Luku se priljepio, pa vjere javnošte pogaziti nijesam smio ni mogao. A kad Luka poginuo i mene država Bogom saletila, da je neostavljam, da joj budem i vodjom i glavom, teško mi je bilo, ali joj se oglašiti nijesam mogao. Sedam raznih godina, što sam se s njome a pod Lukinom rukom — što me već — držio drvo i kamen, dosta puti rucvi se sa žedjom, a kadšto i s gladju, pa sad da je kukavički ostavim. A i kamo da trapijam, kad su puti natrag neprohodni.

— Jest u neke i za neko vrijeme zoran i poletan život hajdučki. Ali mnogi savjese posrne i podivlja u timorog gori, kao i onaj mrki vuk, s kojim se sreća, te bi samo zaskakivao, derao,

Mnoge su istarske općine u velikoj neopreci, osobito sada u ovo teško doba, kad su prihodi veoma maleni ili nikakvi, a potrebništvo valja ipak podmirivati, razne troškove i beriva službeničke plaćati i kojekakve radnje izvoditi. Ali osobito im treba novca za nabavu živeža, za aproviziranje.

Za sve to si općine moraju pribiskriti novac putem zajmova, što opet nije uvijek lahko niti korisno, ako dolaze u obzir kao zajmodavci privatnici ili banke. Da se tomu doskobi, da se općinama olakotiti nabava novca, bio je uz zemljišni vjerski zavod ustanovljen posebni „općinski vjerski zavod“ (Istituto di credito comunitario) u Poreču. Ali taj je već pred nekoliko godina iscrpio ograničenu vjersku od deset milijuna kruna, dozvoljena od zemaljskog sabora, te ne može danas udovoljiti molbama općina za zajmovo nego samo u malenoj mjeri, to jest prema visini površenih mu prijašnjih zajmova.

Zemaljska upravna komisija bi morala naći načina, da stvori zaključak za povišenje vjerske općinskom vjerskom zavodu na daljniji barem deset milijuna kruna i da ishodi Previsnju sankciju u tom smjeru. Poteškoća ne bi moglo biti za to stvar, jer upravna komisija nadomješta ne samo zemaljski odbor, nego u stanovitim granicama također i sabor, koji je carskim patentom raspusten zbog nesposobnosti za rad.

Općine bi istarske time postigle veliku blagodat te bi mimrije i lakše obavljale svoje najvažnije zadatke.

Tekom ovoga mjeseca nadamo se viditi objavljen proračun zemaljske uprave za razdoblje od 1. srpnja 1916. do 30. lipnja 1917., a odmah iza toga obracun za prijekle razdoblje. U ovom zadnjem bit će razvidno, kaotično uvijek od sada, kako se je u prošlosti mačuhinski upravljalo u Istri, dočim će u prvome sinu novu sunce pravde i reda u pokrajinskom životu, na uhar cjelokupnog pučanstva.

Domace vijesti.

Raspust općinskog zastupstva u Poreču. Narodom namjesnika za Trst i Primorje bijaše jučer raspusteno općinsko zastupstvo u Poreču, a vodjenje općinskih poslova toga grada bijaše povjerenje državnom organu.

Obznana. Daje se do općeg znanja, da imadu pravo primati vaju od aprovizacijske komisije samo one osobe, koje posjeduju crvenu legitimaciju.

Pravo primati bijelu vaju iz zdravstvenih obzira bit će samo onda priznato, kada budu zdravstveni odbori potvrdili liječničkom svjedočtvom, koju će izdati službeni liječnik c. kr. kot. poglavarstva. C. kr. tvrdj, povjerenik.

Iz Banovine.

Hrvatski sabor u Zagrebu sastat će se telemeljem kraljevskog reskripta, upravljenog na bana baruna Ivana pl. Skerleca dne 14. juna. Glavni će predmet vijećanja biti produženje financijalne nagode sa Ugarskom na daljnju jednu godinu. Pripreprave sabsorskih su stranaka za zasjedanje već započele.

Saziv hrvatskog sabora. U službenim „Narodnim Novinama“ čitamo: Previšnji reskript, kojim se hrvatski sabor sazivlje za dan 14. lipnja. Predsjednik sabora, dr. Medaković, urekao je prvu sjednicu za 10 sati prije podne.

Obnova hrvatsko-ugarske financijalne nagode. U svrhu obnove hrvatsko-ugarske financijalne nagode, sastat će se skorih dana obje regionalne deputacije u Budimpešti. Izradjen je pri opešan elaborat, što će ga referent hrvatske predati ugarskoj deputaciji.

Nevrjeme i tuča u Zagrebu i okolici. Dne 4. t. m. oko 5 sati poslije podne nadvili su se nad Zagrebom i okolicom mrki oblaci, iz kojih je stala lijepa silna kiša. U nekoliko časaka poplavila je voda ulice i trgove u visini od preko 15 centimetara. Gore je prošla zgrebaka okolicu, gdje je uobila tuča, dovela nepot lijsnjak; da je svijet ne pamti od 50 godina natrag. Nadstradala su osobito sela: Brodove, Zdenec, Trudnice, Javorje, Prigorje i Sibice, ali reč bi da nisu ni Samobor i Medvednica bolje prošle. Mjesta-mješta bila je površina pokrivena na četiri prsta visine, a gdjeđje čak i 30 centimetara.

Grom osušio tri osobe. U nedjelju poslije podne, u času kad se je nad Zagrebom i okolicom spustila silna kiša i tuča, probazli su kroz sinu u Maksimiru Martin Raček, Suroček i Bara Burek. Kako je kiša sve to jače pljuštala, sklonili

su se pod jedro drvo. No u čas žna. Munja je zasjala i grom udario u drvo, pod kojim su stajali. Smrčka osušio je grom u lice, prva je oboje noge, koji je se odmah srušio na zemlju i ostao u bezvjesnosti ležati. Grom je nadalje osušio Bara Burek po glavi, dočim je Martin Raček mrtav pao na nogama. Posljednja osoba bila su oboje svijesti, kadno je dohrlilo društvo za spasavanje na mjesto nesreće. Sva trojica odvezena su u bolnicu milosrdne braće. Teško ozlijeđeni Smrček osvjestio je je već i mogao uzeti hrane, pa ima nade, da bi mogao ostati na životu. Opekinje Rakeka nisu opasne, gdje je Bara Burek jur otpuštena iz bolnice.

Za gostovanje zgrebačkog hrvatskog kazališta na Rijeci. „Obzoru“ javljaju iz Rijeke: Riječka nije nikada još imala stane kazališne družine. U gradsko kazalište dolazite su tek na gostovanje iz Italije talijanske operne i dramske družine, a u kazalište „Fenicje“ i operne družine. Okolada traje rat s Italijom, ne mogu doći na Rijeku talijanski kazališni umjetnici, pa je sve do nedavno veliku gradsko kazalište bilo zatvoreno, tek i zadnje vrijeme gostuje u njemu jedna dramska i operna mađarska družina. U kazalištu „Fenicje“, koje je sasvim na novo izgrađeno, ne gostuje nikakva kazališna družina, nego se prikazuje i operne projekcije. Prisje su u njemu postavile i operne družine. Samo u nekojim većim kinematografima predstavljaju kratke komedije ili odmlotke iz opera i opereta male diletanatske skupine. Kralj takvih jadnih priča, lako je razumjeti, ako riječka i sušačka hrvatska publika izražuje svoju želju, da bi zgrebačko kazalište došlo na gostovanje na Rijeku. Zgradu gradsko kazalište ne bi zgrebačko kazalište moglo dobiti, ali moglo bi se uporabiti lijepe i velike kazališne „Fenicje“, kojeg su i neki domionari riječki i sušački Hrvati. Ako bi se ostvarila ova želja sušačkih i riječkih Hrvata, sigurno bi oni mnogobrojnim posjećivanjem odali zgrebačkom kazalištu zasluženo priznanje i zahvalnost. Pogotovo bi se željele vidjeti gostovanje zgrebačke opere i operete.

Sin ratnog patronata. Iz Rijeke javljaju, da se je u nedjelju u 4 sata poslije podne obavilo u stolnoj orkestru na Rijeku krštenje sina ratnog patronata. Za razjašnjenje treba navesti, da se je prije nekoliko godina njemačkoga cara sabora na Rijeku 17060 K, koja je svota bila određena za prvog sina ratnog patronata jednog riječkog ratnika. Ta je svota sada doličena sedmom sinu nekog riječkog ratnika. Dijete bilo je u nedjelju kršteno uz velike svečanosti. Kumuvali su mu njemački konzul i gdje Pavla Jakai.

Morski pas. Iz Splita javljaju, da su onamošnji ribari vidjeli bijeli ulaza u Bačvice ogromnog morskog psa, kižu se je sve više više približavao njihovoj ladici, dok se nije konačno okrenuo i udaljio.

Iz Dalmacije.

Dalmatinski namjesnik u Sarajevu. Dalmatinski namjesnik grof Attems otpustovao je preko Jajca u Sarajevo, gdje će se zadržati nekoliko dana. Odsjeo je u konaku kod zemaljskog poglavice.

Zadruga „Hrvatski Dom“. Uprava „Hrvatskog Doma“, Z. S. O. J. u Zadru, sazvala je glavnu godišnju skupštinu na 18. o. m. u 5 sati i po u prostorijama Hrvatske čitaonice. Pozvani su svi zadrugari, da pristupe osobno ili da se dadu zastupati ispodvodom redovite punomoći. Na dnevnom je radu: financijalni izvještaj, čitanje izvješća revizorova, izvještaj nadzornog odbora, izbor predsjednika, te članova uprave i nadzornog odbora, eventualno.

Članica utemeljitelja. U zadarskom „Narodnom Listu“ čitamo: Odlučna gospođa Marija Mardesić, supruga poznatog rođoljuba g. Nika vit. Mardesića, vetezra u Puli, upisala je kao članica utemeljitelja u Dobrotvorno društvo hrvatskih gospođa u Zadru, te je uplatila članarinu od 300 K. Evala rođoljubnog gospođi, te neka se i druge gospođe udjeluju u njegov dion čin!

Raspustena društva. Dalmatinsko namjesništvo raspustilo je dekretom od 30. svibnja: Društvo „Zadarska politička čitaonica“ i „Societa Nicolo Tommaseo“, oba u Zadru.

Preseleje dalmatinskog namjesništva. Iz Splita javljaju: C. kr. namjesništvo i uopće sve ostale pokrajinske državne vlasti imale bi se opet preselili polovicom mjeseca lipnja iz umutnatih Dalmacije, kuda su se sklonile na početku rata s Italijom. Medjutim još nije odlučeno gdje će, u Zadru ili Split.

Kazna za naplavljanje od seljaka u poslu vojnih potpora. Pred nekoliko dana vodila se je pred okrajnim sudom u Šibeniku rasprava

protiv nekolicine činovnika skradinske općine, koji su bili optuženi, da su zahtijevali i primili od seljaka novac kao naplatu u poslu vojnih potpora. Osuđeni bili su: kancelista Stipandžija na 5 mjeseci, pisar Vidović na 4 mjeseca, a jedan podvornik na 3 mjeseca zatvora. Tuđe dobro ne može biti blagoslovljeno!

Razne vijesti.

Gallieni preminuo. Bivši francuski ministar Gallieni preminuo je ovih dana u Parizu u 67. godini života. Kad su na početku rata zaprijetili Nijemci Parizu, bio je Gallieni imenovan guvernerom glavnoga grada. U potonje doba preuzeo je bio lisenicu rata.

Ostaci oklopljene fregate „Erzherzog Ferdinand Max“. Slavnost ostaci oklopljene fregate „Erzherzog Ferdinand Max“, glavosivte admiralke ladje Tegethoffa, koja je bila porukuta dneva 24. Meja 1865. sa brodograđišta Sv. Marka u Trstu, dosegli su zadnju granicu svoje bivstvovanja. Ladja će se ovih dana raspustiti u c. i kr. arsenalu, pa će njezini sastavni dijelovi biti raspodani, na želju mnogih ljubitelja naših slavnih tradicija, u korist raznih dobrotvornih fondova. Bez dvojbe svi patrioti i ljubitelji slavnih starina ne će propustiti ovu priliku, da uz razmjerno malen trošk nabave malu relikviju slavodobitne ratne ladje.

Talijan o Italiji i njezinim aspiracijama. Profesor Sinigaglia u Bukarešti, Talijan, piše u listu „Opinia“, 23. kolomo među ostalim govori ovisstvovanja. Ladja će se ovih dana raspustiti u katastrofu, koja bi ju čekala, bismo kad bi Italiji i poslužila ratna sreća. Tvrdio sam, da dobitak ne bi bio u razmjeru sa žrtvama. Italija se bori za zemljište od okružno 24.000 kvadratnih kilometara, na kojem stanuje manje od četiri milijuna stanovnika, a od toga ima tek 80.000 Talijana. Dobiti ovakovu zemlju, koja je još površ svega daleka Italiji, rasjecpikana i bliže onima, koji je hoće zadobiti, bila bi prava nesreća i golemi troškovi za Italiju.

Italija je do sada izdala pet milijarda lira i izgubila gotovo jednako toliko ljudi, koliko bi ih tobože oslobodila. Glede vojničkih operacija veli bukarestinski profesor, da su Austrijanci vijesti vojnici, fizički otvrdnuli i da se lako priklone klimatskim prilikama. Od Talijana su gori — inače su Austrijanci visoko nad Talijanima u svakom pogledu.

Sinigaglia se pita na koncu, nije li se još probudila pamet u Talijana i boji se, da je možda već prekasno. — („Novine“).

Post. br. U 22-16-5.

U ime Njegove Veličanstva cara!

C. kr. kotarski sud u Buzetu po tužbi funkcionera državnoga odvjetništva kao javnoga tužitelja protiv Ene Maljavac radl ž. 12. Z. 16-1-1896. L. D. Z. ex 1887 br. 89 u prisudu funkcionera državnoga odvjetništva Bigatto kao javnoga tužitelja optuženika koji se nalazi na slobodi nakon glavnog rasprave danas provedene, a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

s u d i o j e:

Anu Maljavac, ženi Josipa, a kćer Antuna Martine i Ene rod. Bašić iz Roča, stana boravček u pripadnu 23 god. stari, kat. vjere, udatu, trgovkinju mlekod. bez imetka, pismenu, jur kažnjenu radi prekršaja o hrani,

k r i v o m:

da je jednog dana koncem prošlog mjeseca prosvina vslavitom nemarom i u svrhu prodaje, otposlala iz Roča u Putu mlijeko koje je bilo navodnjeno, te furila tako u promet bezpredmet posred. krivotvorenim oznakom, u svrhu zadobitke u prometu i trgovini, dakle prekršaja ravnanja u 12. Z. 16-1-1896. L. D. Z. ex Br. 89. te biva S. 12. Z. 16-1-1896. L. D. Z. ex S 21 istog zakona

o s u d j e n a

na deset (10) dana zatvora, te na platež postupačnih troškova i onih ovršne kazne među kojima za trošak isplata mlijeka K 30, te na gubitak daljnjeg izpita ovog obrta. Osim toga proglasić će se raspuštena presuda na trošak optuženice u „Hrvatskom Listu“ u Puli.

B u z e t, dne 3. ožujka 1916.

V i v o d v. r. Dr. Volarić v. r.

više me pod sud i sudite iz duga natezanja i zatezanja po zakonu i pravdi, na 16 godina teške tamnice. Ali za godinu dana grane mi sunce carske milosti, pa se vratim iz kazničnice kući i od onda hvala Bogu opet sam se među ljude pomiješao, svoj me sivojma našer. Pa sam mogao i Bogu se pomoliti i svetu mater crkvu pohoditi i po svijetu pogledati i preda te evo stupiti, dobri moj gospodine!

— Tako je Lazo, dovroh, — ustavi sa stoca — dobro si rekao, što si se primirio, a tvojim družu. Da nijesi, jed bi te danas moje oči ovdje gledale, a ovako je, mogoh te još tako čika upitati za lijepe zdravlje.

— Hvala, do Boga ti hvala, gospodine. Vidim, da si rad na počinak, imadu. Ali jednu ču ti reći: volim, da si me dovedu i pred narodom onako pozdravio, volim, dume mi i Boga jednoga, negoli da mi je, si sromosan sam — izbrojilo hiljadu Zita dukata.

— I tako se rastadomo, sve u kasnu noć, a ja lazi obćam, da ču, kad se opet u Zrmanju bližam, zajmaćemo i usjega zavnuti, pa čemo još razgovorom štošta nadavati. (Konac srijedi).

gulo, grizao. Ista li je mekse diči, kašnje mu dožulji, dodija onaj pusti pustinjački svijač, ona vječita pažnja i strepnja, besanica i travica, ne-rijekli tvrdi log i glota, muženički krusac, moj gospodine. Boljega čička stane i tisti, pjeđa-đati duševnost i želja ga sve to jače presvoji, prevlada za kućnim mirom i za onim, ako i suhušnim, ali Bogom blagoslovljenim zalaganem na svom ognjištu.

— Zato si ti, Lazo, i tražio mlijeko u cara? — Jesam dva puta u dvije godine, ali ne dodjose glasi željeni. A sve sam se Bogu molio, da gospođa naša razaberu, do šta mi je upravo „pukovnik“ name je Sima, isao u prijetnju nam na Cerovicu; nekoje pismenu im slobodnostu dao i namah poslaoh kući, a onda pisao baš u carski dvor. U neke se dokopamo i mi ostali tvrda jamstva, da i našoj glavi ništa biti ne će i da nas dopasti ne će vječita roblja, ako i koji se s mira predamo. Tada polozismo oružje, pa se domala red vratismo i mi ostali svaki svojoj kući, čekajući što će komer priučiti pravda.

— Šta si onda radio?

Uništavaite muhe da se ne umnožavaju.

Lijepenke za uništavanje muha dobivaju se kod Jos. Krmpotić u Puli.